

Prædiken juledag 2019, Maribo Domkirke

Af Marianne Gaarden

*Lad os rejse os og høre dette hellige evangelium,
som evangelisten Johannes skriver:*

I begyndelsen var Ordet,
og Ordet var hos Gud,
og Ordet var Gud.

Han var i begyndelsen hos Gud.
Alt blev til ved ham,
og uden ham blev intet til af det,
som er.

I ham var liv,
og livet var menneskers lys.
Og lyset skinner i mørket,
og mørket greb det ikke.

Der kom et menneske, udsendt af
Gud,
hans navn var Johannes.
Han kom for at aflægge vidnesbyrd,
han skulle vidne om lyset,
for at alle skulle komme til tro ved
ham.
Selv var han ikke lyset,
men han skulle vidne om lyset.

Lyset,
det sande lys, som oplyser ethvert
menneske,
var ved at komme til verden.
Han var i verden,
og verden var blevet til ved ham,
og verden kendte ham ikke.

Han kom til sit eget,
og hans egne tog ikke imod ham.

Men alle dem, der tog imod ham,
gav han ret til at blive Guds børn,
dem, der tror på hans navn;
de er ikke født af blod,
ikke af køds vilje,
ikke af mands vilje,
men af Gud.

Og Ordet blev kød og tog bolig
iblandt os,
og vi så hans herlighed,
en herlighed, som den Enbårne har
den fra Faderen,
fuld af nåde og sandhed.

Joh 1,1-14

Amen

Medierne har ofte fokus på kirke og kristendom i dagene op til jul og gerne med en overskrift, der provokerer.

I år er ingen undtagelse. En af de landsdækkende aviser bragte et interview med den kendte franske religionsforsker Olivier Roy under overskriften: "Kristendommen er død. Og det kan man især se i Danmark." Det var unægtelig en overskrift, der fangede opmærksomheden – specielt her i julen, hvor danskerne går mest i kirke.

Journalisten er sikkert blevet inspireret af Roys bog med titlen "Er Europa stadig kristent?", der udkom tidligere i år.

Titlen er samtidig et spørgsmål, som Roy bruger hele bogen til at svare på – og svaret er et klart nej.

Olivier Roy har et imponerende kendskab til europæisk og herunder også dansk kultur, så han er værd at lytte til.

Han mener, at politik dræber religion i Danmark, og at kristendommen er død og genopstået som identitetspolitik. Danskernes forhold til kristendommen handler nemlig primært om at binde et etnisk-kulturelt fællesskab sammen, snarere end om oprigtig og inderlig tro. For i Danmark handler det ikke om at tro, men om at høre til. Olivier Roy mener således, at danskernes kristendomsforståelse har udviklet sig til identitetspolitik.

Så når danskerne går i kirke i juledagene, synger med på velkendte julesalmer og lytter til prædikenen, så er det ifølge Roy ikke på grund af religiøse følelser eller tro – men for at være en del af et dansk kulturfællesskab, siger han i interviewet. Det er jo unægteligt lidt af en påstand, som ikke skal have lov til at stå uimodsagt.

Ganske vist har Olivier Roy ret i, at der er danske politikere, der vil gøre kirkegang identisk med dansk identitet.

En morsom tanke i betragtning af, at knap en tredjedel af verdens befolkning kalder sig kristne, og 2,2 millioner kristne fejrer jul lige nu verden over – så mange mennesker forstår næppe sig selv som danske!

For kristendommen er universel. Jesu forkyndelse taler til mennesker i alle kulturer på hele jordkloden og har gjort det de sidste 2000 år, og vi må formode, at den også vil gøre det de kommende 2000 år – på tværs af landegrænser.

Vist er der politikere, der forsøger at spænde religionen for en ideologisk vogn. Det sker ikke kun i Danmark og med kristendommen, men også i andre lande og med andre religioner. Og vist er det dybt problematisk – men derfra kan man ikke slutte sig til, at kirken for

danskerne er reduceret til en national kulturklub.

For hvordan ved Olivier Roy, hvad der er grunden til, at I hver især er her i kirken i dag?

Hvordan kender han dit og mit indre motiv?

Der er et ydre og et indre perspektiv, og vi kender jo kun andre menneskers ydre fremtoning, og ikke hinandens inderste motiver, tanker og tro.

Mennesker har en ydre og en indre side, og sådan er det også med kirken. Man kan stirre sig blind på kirkens yderside, og kun se kirken som en bunke mursten, en dyr kulturinstitution med mange menneskelige konflikter og en al for tung administration; og kun se kirken som en del af statsapparatet, der kan bruges og misbruges i det politiske spil. Det er sådan, Olivier Roy betragter kirken.

Men så ser man kun kirkens yderside, og så er det nemt at miste modet og blive deprimeret.

Men kirken har også en inderside, som kan ses med troens øjne. Og kirkens inderside er lyset, det sande lys, der oplyser ethvert menneske, nemlig Kristus selv.

De gamle kirkefædre sammenlignede kirken med månen.

Månen har intet lys i sig selv, den reflekterer kun solens lys. Kirken er som månen, der får sit lys fra solen, og solen er Kristus, det sande lys, der oplyser ethvert menneske. Så uden Kristus ingen kirke.

Kristus er ganske enkelt kirkens inderside.

Og det er lige til at blive glad og lykkelig af, for så afhænger kirkens liv og vækst ikke kun af menneskers indsats, men også af Kristus.

Kirken kan imidlertid ikke helt spaltes i en ydre og en indre side. Gør man det, så reduceres kirken til kun at være politisk, kultursociologisk eller bare en abstrakt idé.

Det er det, Olivier Roy gør sig skyldig i. Han betragter kun kirken udefra og overser, at kirken ikke kun er båret af mennesker. Han reducerer dermed kirken til kultursociologi.

Kirken har imidlertid både den ydre og den indre side, og begge sider hænger sammen, for det guddommelige og det menneskelige er uløseligt vævet sammen.

Det er netop essensen af julens budskab, at Gud blev menneske. Mennesket kan oplyses af det guddommelige lys, eller som evangelisten Johannes så poetisk formulerer det: Lyset, det sande lys, som kom til verden julenat, oplyser ethvert menneske.

Et menneske kan selv opsøge rampelyset, forsøge at skabe opmærksomhed med provokerende udsagn på de sociale medier eller i avisen. Det kan kaste lys på personen for en stund, men det er ikke det samme som at blive oplyst indefra. Man kan spørge: Hvad er det, der oplyser et menneske?

For nylig stod en kvinde i min mørke gang og lyste som en lille glødepære. Hendes øjne skinnede, og kinderne blussede på trods af vinterens kulde. Hun lyste som en lille tælleprås i mørket. Hvad er det andet end kærligheden, kan oplyse et menneske på den måde. Hun havde mødt kærligheden.

Kærligheden er det sande lys, der oplyser ethvert menneske, og kærligheden er af Gud – ja Gud selv er kærlighed, hører vi i Første Johannesbrev.

Nybagte forældre, der står med deres nyfødte i armene for første gang, stråler også på en helt bestemt måde. Øjnene lyser af ømhed, omsorg og kærlighed. Det lille barn smelter selv det hårdeste hjerte. Alle paraderne falder, og man giver efter for kærligheden.

Det er så smukt illustreret i den sydafrikanske film "Tsotsi". Tsotsi er en brutal fyr, der har fortrængt alle minder om sin egen voldelige barndom. Han overlever i

en fattig ghetto i Soweto ved at slå andre mennesker ihjel for penge. Tsotsi lever i mørket, og der er intet lys og glæde i hans liv.

En dag skyder han en velhavende hvid kvinde ned og stjæler hendes bil. Han får imidlertid noget af en overraskelse, da han opdager, at der på bagsædet af bilen ligger et tre måneder gammelt spædbarn. Hans første tanke er at smide det ud, men han kan alligevel ikke få det over sit hjerte. Det lille barn er som lyset, der skinner i mørket, og mørket griber det ikke. Så i stedet griber Tsotsi i desperation barnet og putter barnet i en bæreposse og tager det med hjem til blikskuret i ghettoen.

I mødet med barnet sker der noget med Tsotsi. For første gang i sit liv må han tage ansvar for et andet menneske, og det får hans hårde facade til at krakelere. Barnet lægger han – ikke i en krybbe med strå – men i en papkasse med gamle aviser. Det lille barn smiler til ham, viser ham tillid, og gradvist sker der en forvandling af Tsotsi. Hans syn på livet ændres. Midt i en rå og brutal verden vokser en relation til et andet menneske frem. Barnet bliver repræsentant for det lys, der oplyser ethvert menneske – nemlig kærligheden.

Gennem barnet konfronteres han med sin brutale natur og selvforagt og ikke mindst med sin egen voldelige barndom. Han kan ikke ændre på sin fortid, men han kan ændre sin fremtid, og

det lille barn smelter det hårdkogte hjerte.

Han giver efter for kærligheden. Af kærlighed til barnet og i erkendelse af, at det vil have det bedst hos dets biologiske forældre, ender Tsotsi med at opsøge familien for at aflevere barnet – velvidende, at han dermed også udleverer sig selv til retsforfølgelse og straf, og at det kan koste ham livet.

Tsotsi opsøgte ikke kærligheden i form af det lille barn.

Kærligheden kom til ham ude fra, åbnede hans hjertekammer og oplyste hans formørkede sind. Lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke.

For mørket kan ikke trænge ind i lyset og formørke det.

Det er lyset, der kan trænge ind i mørket og oplyse det.

Lyset er stærkest og vil altid vinde over mørket til sidst.

Og lyset, det sande lys, der oplyser alle mennesker, er en gang for alle kommet til verden julenat.

Det er Guds store kærlighedserklæring til os mennesker – alle mennesker, selv den værste synder.

Så når medierne op til jul har fokus på kirke og kristendom og er på udkig efter en overskrift, der provokerer –

ja så behøver de ikke at kigge på kirken yderside, men kan roligt tage et kig ind i kirken og lytte til juleevangeliet –

det er i sig selv ganske provokerende.

Den mest bestialske morder, den værste synder, der henlever sit liv i mørke, er også elsket af Gud.

Lyset, det sande lys kan finde vej ind i alle menneskers hjertekammer. Og det lyser, hver gang døren åbnes på klem, og kærligheden får lov til at strømme igennem det, ligesom Guds kærlighed gennemstrømmede verden den julenat, da han lod sig føde som et lille barn.

Et lille nyfødt barn kan ikke præstere noget.

Det kalder bare kærligheden frem – i nybagte forældre – i en brutal fyr – i hyrderne på marken – og også i os!

Guds fødsel i en mørk stald i Betlehem

er et lige så stort mirakel som Guds lys i et menneskes mørke hjertekammer.

Gud blev et menneskebarn. Mennesket blev et Guds barn.

To mirakler, der begge er lige ufattelige.

For hvorfor skulle Gud dog blive et menneskebarn, og hvorfor skulle vi dog blive et barn af Gud?

Det er ikke fordi vi elsker Gud, men fordi Gud elsker os.

Derfor lod han sig føde julenat som et lille barn,

som det sande lys, som oplyser
ethvert menneske.

Og når Gud har elsket os således,
skylder vi også at elske hinanden.
Glædelig jul.

Lov og tak og evig ære være dig vor
Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du som
var, er og bliver
én sand treeing Gud, højlovet fra
første begyndelse,
nu og i al evighed. Amen

Kirkebøn

Gud, vi takker dig, fordi du lod dig
føde ind i livet,
for at være os helt nær.

Tak for det lys, du har tændt i vor
indre mørke.
Hjælp os med at lukke døren op,
så dit lys kan skinne på vores
omgivelser.

Og vi takker for den verden, vi lever
i,
og for de mennesker, vi holder af
– og dem, som holder os ud.

Kom til os med din julefred.
Åbn vore hjerter, så vi ser og forstår
hinanden,
genopbyg tilliden, så vi kan række
ud mod den anden,
og indgyd os livsmod, tro og håb på
en ny begyndelse.

Spred din glæde så vi i
taknemmelighed glemmer os selv og
synger med på englenes sang.

Giv os modet til at være ydmyge,
selv om vi er bange.

Giv os troen på, at lyset altid vil
sejre til sidst,

selv om vi i perioder kun kan se
mørket.

Giv os frimodigheden,

til at tage imod din kærlighed og
række den videre.

Vi beder for alle, der lider under
uret, forfølgelse og krig.

Vær hos dem, der i denne tid er
ensomme,
i sorg eller savn.

Og vær hos alle os, som fejrer jul,
og med alle dem, vort hjerte og
skæbne er bundet til.

Vi be'r for vort land, vor dronning og
hendes familie

Ja, for alle, som vi har givet magt
og myndighed –

og at vi alle må fornemme din
nærhed, kende din vilje
og handle med den for øje.

Pust ånd ind i din kirke og alle os i
den.

Gør os til et åbent, levende og
givende fællesskab.

Både her i Maribo Domkirke og ud
over hele din verden.

Værn om vores familie og venner,
og alle dem, som står os nær.

(Og her kan vi hver især i stilhed
formulere vores egen bøn....)

Gud hør vor bøn og

giv os alle din nåde, fred og
velsignelse.

Amen